

خطبه‌ی غدیریه مظلوم است!

«من کنت مولا، فهذا علی مولا»

این جمله، عبارتی است که اکثر مردم از خطبه‌ی رسول اکرم در روز هجده ذیحجه‌ی سال ۱۰ هجری به یاد دارند؛ همان جمله‌ای که حتماً اشکالی را که اهل سنت در معنای واژه‌ی مولا به آن می‌کنند هم در خاطر اکثر مردم هست. حال ما بیاییم با هزار قسم و آیه اثبات کنیم که ای مردم، مولا به معنای دوست نیست - و به معنای سرپرست و رهبر است - که هست -، اما در این خصوص، از سوی ما، ظلمی در مهجور ماندن بقیه‌ی خطبه صورت گرفته است. خطبه‌ای که ۱۱۰ تن از صحابه آن را نقل کرده‌اند و آن را در زمره‌ی احادیث متواتر قرار می‌دهد. افرادی نظیر ابو هریره دوسي، ابو بکر بن ابي قحافه تمیمی، اسامه بن زید بن حارثه کلبی، ابی بن کعب انصاری خزرگی، زبیر بن عوام قرشی، ابو اسحق سعد بن ابی وقاص، سعد بن عباده انصاری خزرگی، طلحه بن عبید الله تمیمی، عایشه دختر ابی بکر بن ابی قحافه، عثمان بن عفان، عمر بن خطاب، عمرو بن العاص که از جمله‌ی مخالفین حضرت امیر علیا به شمار می‌روند، از جمله‌ی راویان این خطبه هستند. کافی است تنها چند فراز قبل و بعد از آن را بخوانیم تا به راحتی معنای مورد نظر حضرت رسول علیه السلام را دریابیم. با هم به ۲۰ مورد از آن نظر می‌کنیم (به عبارت برجسته شده توجه کنید!):

۱- وَأَقْرَأْهُ عَلَى نَفْسِي بِالْعُبُودِيَّةِ وَأَشَهَدُ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَأَوْدَى مَا أَوْحَى بِهِ إِلَيَّ حَذَرًا مِنْ أَنْ لَا أَفْعَلَ فَتَحَلَّ بِي مِنْهُ قَارِعَةٌ لَا يَدْفَعُهَا عَنِي
أَحَدٌ وَإِنْ عَظَمَتْ حِيلَتُهُ وَصَفَتْ خُلَّتُهُ - لِإِلَاهٍ إِلَاهُ - لَا نَهُ قَدْ أَعْلَمْنَى أَنِّي إِنْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ (فِي حَقِّ عَلِيٍّ) فَمَا بَلَّغْتُ رِسَالَتَهُ،
وَقَدْ ضَمِّنَ لِي تَبَارِكَ وَتَعَالَى الْعِصْمَةَ (مِنَ النَّاسِ) وَهُوَ اللَّهُ الْكَافِي الْكَرِيمُ. فَأَوْحَى إِلَيَّ: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلَّغْ
مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رِتَكَ - فِي عَلِيٍّ يَعْنِي فِي الْخَلَاقَةِ لِعَلِيٍّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ - وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ).

و اکنون به بندگی خویش و پروردگاری او گواهی می‌دهم و وظیفه‌ی خود را در آن چه وحی شده، انجام می‌دهم؛ مباد از سوی او عذابی فرود آید که کسی را یارای دور ساختن آن از من نباشد، هر چند توانش بسیار و دوستی اش با من خالص باشد. - خداوندی جزا و نیست - چرا که به من هشدار داده که اگر آن چه در حق علی علیا نازل کرده به مردم ابلاغ نکنم، وظیفه‌ی رسالت‌ش را انجام نداده‌ام. و خود او تبارک و تعالی امنیت از آزار مردم را برایم تضمین کرده و البته که او بسنده و بخشندۀ است. پس آن‌گاه خداوند چنین وحی ام فرموده: «به نام خداوند همه مهر مهروز»، «ای فرستاده‌ی ما! آن چه از سوی پروردگارت بر تو فرو فرستادیم» (مائده ۶۷) درباره‌ی علی علیا و جانشینی او «به مردم برسان؛ و گرنه رسالت خداوندی را به انجام نرسانده‌ای و او تو را از آسیب مردمان نگاه می‌دارد» (مائده ۶۷).

۲- مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا قَصَرْتُ فِي تَبْلِيغِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيَّ، وَأَنَا أَبْيَنُ لَكُمْ سَبَبَ هَذِهِ الْآتِيَةِ: إِنَّ جَبْرِئِيلَ هَبَطَ إِلَيَّ مِرَارًا ثَلَاثًا يَأْمُرُنِي
عَنِ السَّلَامِ رَبِّي - وَهُوَ السَّلَامُ - أَنْ أَقُومَ فِي هَذَا الْمَسْهَدِ فَأَغْلِمَ كُلَّ أَبْيَضَ وَأَسْوَدَ: أَنَّ عَلَيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخِي وَوَصِيَّ وَخَلِيفَتِي (عَلِيٍّ)
أُمَّتِي) وَالْإِمَامُ مِنْ بَعْدِي، الَّذِي مَحَلُّهُ مِنِي مَحَلُّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَانِيَ بَعْدِي وَهُوَ لِيُكُمْ بَعْدَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ
تَبَارِكَ وَتَعَالَى عَلَيَّ بِذَلِكَ آيَةً مِنْ كِتَابِهِ (هـ): «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهِمْ يُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَوَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
رَاكِعُونَ»، وَعَلَيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الَّذِي أَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَهُوَ رَاكِعٌ يُرِيدُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي كُلِّ حَالٍ،

هان مردمان! در تبلیغ آن چه خداوند بر من نازل فرموده، کوتاهی نکرده ام و اکنون سبب نزول آیه را بیان می کنم: همانا جبرئیل از سوی سلام، پروردگارم - که تنها او سلام است - سه مرتبه بر من فرود آمد و فرمانی آورد که در این مکان به پا خیزم و به هر سفید و سیاهی اعلام کنم **که علی بن ابی طالب علیه السلام**، برادر و وصی و جانشین من در میان امت و امام پس از من است.

همو که جایگاه اش نسبت به من، به سان هارون نسبت به موسی علیه السلام است؛ مگر این که پیامبری پس از من نخواهد بود و او پس از خدا و رسول او صاحب اختیار شماست و خداوند تبارک و تعالی آیه ای بر من نازل فرموده که: «همانا تنها ولی و سرپرست و صاحب اختیار شما، خداوند و پیامبر و مؤمنانی اند که نماز به پا می دارند و در رکوع زکات می پردازنند.» (مائده ۵۵) و قطعاً علی بن ابی طالب علیه السلام، نماز به پا داشته و در رکوع زکات پرداخته و پیوسته خداخواه است.

۳- فَاعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ (ذَالِكَ فِيهِ وَافْهَمُوهُ وَاعْلَمُوا) أَنَّ اللَّهَ قَدْ نَصَبَ لَكُمْ وَلِيًّا وَإِمَاماً فَرَضَ طَاعَةَ عَلَى الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَعَلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ، وَعَلَى الْبَادِي وَالْحَاضِرِ، وَعَلَى الْعَجَجِي وَالْعَرَيِ، وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، وَعَلَى الْأَبَيِضِ وَالْأَسْوَدِ، وَعَلَى كُلِّ مُوَحِّدٍ، ماضٍ حُكْمُهُ، جازِقَوْلُهُ، نافِذٌ أَمْرُهُ، مَلْعُونٌ مَنْ خَالَفَهُ، مَرْحُومٌ مَنْ تَبَعَهُ وَصَدَقَهُ، فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِمَنْ سَمِعَ مِنْهُ وَأَطَاعَ لَهُ؛

هان مردمان! بدانید این آیه درباره ای اوست. ژرفای آن را بفهمید و بدانید که **خداوند او را سرپرست و امام شما قرار داده** و **پیروی اش** را بر مهاجران و انصار **واجب کرده** و بر پیروان آنان در نیکی، و بر صحرانشینان و شهروندان، و بر عجم و عرب و آزاده و برد و کوچک و بزرگ و سفید و سیاه و هر یکتاپرست؛ اجرای گفتار و فرمانش لازم، **امرش نافذ، آن که مخالفتش کند**، **مورد لعن**، پیرو و باورکننده اش مورد رحمت است. البته که خداوند، او و شنوایان سخن‌ش و پیروان راهش را آمرزیده است.

۴- مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ آخِرُ مَقَامٍ أَقْوَمُهُ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ، فَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَانْقَادُوا لِأَمْرِ (اللَّهِ) رَبِّكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ هُوَ مَوْلَاكُمْ وَالْإِلَهُكُمْ، ثُمَّ مِنْ دُونِهِ رَسُولُهُ وَنَبِيُّهُ الْمُخَاطِبُ لَكُمْ، ثُمَّ مِنْ بَعْدِي عَلَىٰ وَلِيُّكُمْ وَإِمَامُكُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ رَبِّكُمْ، ثُمَّ الْإِمَامَةُ فِي ذُرِّيَّتِي مِنْ وُلْدِهِ إِلَى يَوْمِ تَلْقَوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ؛

هان مردمان! برای آخرین بار در این اجتماع به پا ایستاده، (با شما سخن می گوییم). سخنیم را شنیده، پیروی کنید و فرمان پروردگاران را گردن گذارید که خداوند، عزوجل، صاحب اختیار و سرپرست و معبد شماست و سپس سرپرست شما، فرستاده و پیامبر اوست که اکنون با شما سخن می گوید و **پس از من به فرمان او، علی علیه السلام ولی و امام شماست**. سپس امامت، در فرزندان من از نسل علی علیه السلام خواهد بود تا بپایی رستاخیز که خدا و رسول او را دیدار کنید.

۵- مَعَاشِرَ النَّاسِ، (فَضِلُّهُ) مَامِنْ عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ أَحْصَاهُ اللَّهُ فِي، وَكُلُّ عِلْمٍ عُلِمْتُ فَقَدْ أَحْصَيْتُهُ فِي إِمَامِ الْمُتَّقِينَ، وَمَا مِنْ عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ عَلَمْتُهُ عَلَيْاً، وَهُوَ الْإِمَامُ الْمُبِينُ الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ فِي سُورَةِ يَسٰ: «وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ»؛

هان مردمان! او را برتر دانید؛ هیچ دانشی نیست مگر این که خداوند در جان من نبشه و من تمامی آن را در جان علی علیه السلام، امام پرهیزکاران، ضبط کرده ام و **دانشی نبوده مگر آن که به علی علیه السلام آموخته ام**. او پیشوای روشنگر است که خداوند در سوره یا سین از او گفت و گو کرده: «وَعِلْمٌ هُرَّ چیز را در امام مبین برشمردیم» (یس ۱۲).

۶- معاشرالناس، إِنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ، وَلَنْ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَى أَحَدٍ أَنْكَرَ وَلَا يَتَّبِعَهُ وَلَنْ يَغْفِرَ لَهُ، حَتَّمًا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَفْعَلَ ذَلِكَ بِمَنْ خَالَفَ أَمْرَهُ وَأَنْ يُعَذِّبَهُ عَذَابًا نُكَرًا أَبَدًا الْأَبَدِ وَدَهْرَ الدُّهُورِ، فَاصْنُلُوا «نَارًا وَقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ» («أَعَدْتُ لِلْكَافِرِينَ»)، هان مردمان! او امام از جانب خداست و خداوند هرگز توبه‌ی منکراو را نپذيرد و چنین کسی را نیامزد. اين است روش قطعی خداوند درباره‌ی ناسازگار با امامت علی علیه السلام و حتماً او را به عذاب دردنگ جاودانه کيف خواهد كرد. پس، از مخالفت او بهراسید؛ و گرنه خواهيد افتاد «در آتشی که آتش‌گيره‌ی آن مردمان اند و سنگ» (تحريم ۶) که برای حق‌ستيزان آماده شده است» (آل عمران ۱۳۱).

۷- معاشرالناس، فَصِلُوا عَلَيْاً فَإِنَّهُ أَفْضَلُ النَّاسِ بَعْدِي مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثِي مَا أَنْزَلَ اللَّهُ الرِّزْقَ وَبَقِيَ الْخَلْقُ، مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ، مَغْضُوبٌ مَغْضُوبٌ مَنْ رَدَ عَلَى قَوْلِ هَذَا وَلَمْ يُوافِقْهُ، أَلَا إِنَّ جَبَرِيلَ خَبَرَنِي عَنِ اللَّهِ تَعَالَى بِذَلِكَ وَيَقُولُ: «مَنْ عَادَى عَلِيًّا وَلَمْ يَتَوَلَّهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَتِي وَغَضَبِي»، (ولَتَنْظُرْنَفْسُ ما قَدَمَتْ لِعَدِّ وَاتَّقُوا اللَّهَ) أَنْ تُخَالِفُوهُ (فَتَرَلَ قَدْمً بَعْدَ ثُبُوتِهَا)، (إِنَّ اللَّهَ حَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ)، هان مردمان! علی علیه السلام را برتر دانيد که او برترین مردان و زنان، پس از من است تا آن هنگام که آفرينش برياست و روزی شان فرود آيد. دور باد، از مهر خداوند و خشیم خشم باد، برآن که اين گفته‌ام را نپذيرد و با من سازگار نباشد. هان! آگاه باشيد جبرئيل از سوی خداوند خبرم داد: هر که با علی علیه السلام ستيزد و برولايت او گردن نگذارد، نفرین و خشم من براو باد. «البته بايست هر کس بنگرد که برای فردای خویش چه پيش فرستاده. پس تقوا پيشه کنيد» (حشر ۱۸) و از ناسازی با علی علیه السلام بپرهیزید؛ «مباد که گام‌هايتان پس از استواری درلغزد» (نحل ۹۴) و «همانا خداوند بر کردارتان آگاه است» (حشر ۱۸).

۸- معاشرالناس، تَدَبَّرُوا الْقُرْآنَ وَافْهُمُوا آيَاتِهِ وَانْظُرُوا إِلَى مُحْكَمَاتِهِ وَلَا تَتَّبِعُوا مُتَشَابِهَهُ، فَوَاللَّهِ لَنْ يُبَيِّنَ لَكُمْ زَوَاجَهُ وَلَنْ يُوضَعَ لَكُمْ تَفْسِيرٌ إِلَّا الَّذِي أَنَا أَخِذُ بِيَدِهِ وَمُضِعِّدُهُ إِلَى وَسَائِلٍ بِعَضِّدِهِ (وَرَافِعُهُ بِيَدِي) وَمُعْلِمُكُمْ: أَنَّ مَنْ كَثُرَتْ مَوْلَاهُ فَهُنَّا كُلُّهُمْ مَوْلَاهٌ وَهُوَ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَخِي وَوَصِيِّيٍّ، وَمُوَالَتُهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْزَلَهَا عَلَى هان مردمان! در قرآن اندیشه کنيد و ژرفای آيات آن را دریابيد و بر محکماتش نظر کنيد و از متشابهات آن پیروی ننمایيد. به خداوند سوگند که باطن‌ها و تفسیر آن را روشن نمی‌کند مگر همین که دست و بازوی او را گرفته و بالا آورده‌ام و اعلام می‌دارم: «هُوَآنِّكُنْ كَهْ مِنْ سَرِيرَتْ أَوِيمْ، لَيْنَ عَلَى علی علیه السلام سَرِيرَتْ أَوِستْ وَ اَوْ عَلَى علی علیه السلام، فَرَزَنْدِ ابِي طَالِبٍ، بَرَادِرْ وَ وَصِيِّيْ من است؛ ولايت و سرپرستی او حکمی از سوی خداست که بر من فروفرستاده است.

۹- أَلَا إِنَّهُ لَا «أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ» غَيْرَ أَخِي هَذَا، أَلَا لَا تَحْلُ إِمْرَةُ الْمُؤْمِنِينَ بَعْدِي لَا حِدْ غَيْرِهِ: هان بدانيد! هرگز به جز اين برادرم، کسی نباید «اميرالمؤمنين» خوانده شود. هشدار که پس از من، امارت مؤمنان برای کسی جزا روا نباشد.

۱۰- إِنَّهُ خَلِيْفَةُ رَسُولِ اللَّهِ وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِمَامُ الْهَادِي مِنَ اللَّهِ، وَقَاتِلُ النَّاكِثِينَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ بِأَمْرِ اللَّهِ: همانا اوست جانشين رسول الله علیه السلام و فرمانرواي ايمانيان و از سوی خدا، پيشوای هدایتگر. اوست پيکارکنده‌ی با پیمان‌شكنان و رویگردانان از راستی و درستی و به دررفتگان از دین.

۱۱- معاشرالنّاسِ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَمَرَنِي وَنَهَايِي، وَقَدْ أَمَرْتُ عَلَيْأَوَهَمِيَتُهُ بِأَمْرِهِ). فَعَلَمُ الْأَمْرِ وَالنَّهُ لَدِيهِ، فَاسْمَعُوا الْأَمْرِ تَسْلَمُوا وَأَطِيعُوهُ

تَهْتَدُوا وَأَنْهُوا إِنْهِيَةَ تَرْشِدُوا، (وَصِيرُوا إِلَى مُرَادِهِ) «وَلَا تَفَرَّقُ بِكُمُ السُّبُلُ عَنْ سَبِيلِهِ»؛

هان مردمان! همانا خداوند مرا فرمان داده و بازداشته و من نیز به دستور او به على علیه السلام امر و نهی کردہام؛ پس دانش امو نهی در نزد علی علیه السلام است. فرمان او را بشنوید تا سلامت مانید و اطاعت شنید کنید تا هدایت شوید و از آن چه باز می دارد، خودداری کنید تا راه یابید و به سوی مقصد او حرکت کنید «و هرگز راه های پر اکنده، شما را از راه او باز ندارد» (انعام / ۱۵۳).

۱۲- معاشرالنّاسِ، أَلَا وَإِنِّي رَسُولٌ وَّعَلٰى الْإِمَامِ وَالْوَحْيٍ مِّنْ بَعْدِي، وَالْأَئِمَّةُ مِنْ بَعْدِهِ وَلُدُّهُ. أَلَا وَإِنِّي وَالدُّهُمْ وَهُمْ يَخْرُجُونَ مِنْ ضُلُلِهِ؛

هان مردمان! من رسول ام و علی علیه السلام، امام و وصی پس از من است و پس ازا او امامان، فرزندان اویند. آگاه باشید! من والد آنان و ایشان از صلب اویند.

۱۳- معاشرالنّاسِ، إِنِّي قَدْبَيَّنْتُ لَكُمْ وَأَفْهَمْتُكُمْ، وَهَذَا عَلٰى يُفْهِمُكُمْ بَعْدِي؛

هان مردمان! من پیام خدا را برأیتان آشکار کرده، تفهیم نموده ام و این علی علیه السلام است که پس از من ، شما را آگاه می کند.

۱۴- أَلَا وَإِنِّي عِنْدَ أَنْقِضَاءِ خُطْبَتِي أَدْعُوكُمْ إِلَى مُصَافَقَتِي عَلَى بَيْعَتِهِ وَالْإِقْرَارِيَّهِ، ثُمَّ مُصَافَقَتِي بَعْدِي؛

اینک شما را می خوانم که پس از پایان خطبه، برای انجام بیعت با او و اقرار به امامتش، با من و سپس با او دست دهید.

۱۵- أَلَا وَإِنِّي قَدْ بَيَّنْتُ اللَّهَ وَعَلٰى قَدْ بَيَّنَعْنِي. وَأَنَا آخُذُكُمْ بِالْبَيْعَةِ لَهُ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ. (إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ

يَذُلُّهُ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ. فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ، وَمَنْ أَوْفَ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا)؛

هشدار! من با خدا بیعت کردهام و علی علیه السلام با من پیمان بسته است و اکنون از سوی خدای عزوجل بر امامت او از شمایان

پیمان می گیرم. «(ای پیامبر!) آنان که با تو بیعت کنند، هر آینه با خدا بیعت کرده اند. دست خدا بر فراز دست آنان است و

آن کس که بیعت شکند، به زیان خود شکسته و خداوند آن را که بر پیمان الهی و فادر باشد، پاداش بزرگی خواهد داد» (فتح / ۱۰).

۱۶- أَلَا إِنَّ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ أَكْثَرُمِنْ أَنْ أُحْصِيْهُمَا وَأَعْرِفُهُمَا فَأَمْرَرِبِالْحَلَالِ وَأَنَّهُ عَنِ الْحَرَامِ فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَأَمْرَتُ أَنْ آخُذَ الْبَيْعَةَ

مِنْكُمْ وَالصَّفَقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ مَا حَاجَتُ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي عَلٰيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَوَّلِ صَيَّادِ مِنْ بَعْدِهِ الدَّيْنَ هُمْ مِنِّي وَمِنْهُ إِمَامَةُ فِيهِمْ

قَائِمَةٌ، خَاتِمُهَا الْمَهْدِيُّ إِلَى يَوْمِ يَلْقَى اللَّهَ الَّذِي يُقَدِّرُ وَيَقْضِي؛

هان! روا و ناروا بیش از آن است که آن ها را شمارش کرده، یک باره به روا فرمان دهم و از ناروا باز دارم؛ از این روی مأمور

که از شما پیمان بگیرم که دست در دست من نهید در پذیرش آن چه از سوی خداوند عزوجل درباره علی علیه السلام

امیرمؤمنان آورده ام و درباره اوصیای پس از علی علیه السلام که از من و اویند. این امامت در میان آنان پایدار است و فرجام

آنان ، مهدی علی علیه السلام است و استواری پیشوایی تا روزی است که او با خداوند قدر و قضا دیدار کند (قیامت).

۱۷- فَقُولُوا بِأَجْمَعِكُمْ: إِنَا سَامِعُونَ مُطِيعُونَ راضُونَ مُنْقَادُونَ لِمَا بَلَغَتَ عَنْ رَبِّنَا وَرَبِّكَ فِي أَمْرِ إِمَامِنَا عَلَىٰ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ وُلِدَ مِنْ صُلْبِهِ مِنَ الْأَئِمَّةِ. بُلَّا يُعْلَمَ عَلَىٰ ذَالِكَ بِقُلُوبِنَا وَأَنفُسِنَا وَالْسِنَاتِنَا وَأَيْدِينَا. عَلَىٰ ذَالِكَ نَحْيٍ وَعَلَيْهِ نَمُوتُ وَعَلَيْهِ نُبَعْثُ. وَلَا تَغِيَّرُ وَلَا تَبْدِلُ، وَلَا نَشُكُ (وَلَا تَجْحُدُ) وَلَا تَرْتَابُ، وَلَا تَرْجِعُ عَنِ الْعَهْدِ وَلَا تَنْقُضُ الْمِيثَاقَ. وَعَظَّتْنَا بِوَعْظِ اللَّهِ فِي عَلَىٰ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَئِمَّةِ الَّذِينَ ذَكَرْتَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ، الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَمَنْ نَصَبَهُ اللَّهُ بَعْدَهُمَا. فَالْعَهْدُ وَالْمِيثَاقُ لَهُمْ مَأْخُوذٌ مِنَّا، مِنْ قُلُوبِنَا وَأَنفُسِنَا وَالْسِنَاتِنَا وَضَمَائِنَا وَأَيْدِينَا. مَنْ أَذْرَكَهَا بِيَدِهِ وَإِلَّا فَقَدْ أَقْرَبَ بِلِسَانِهِ، وَلَا نَبْتَغِي بِذَالِكَ بَدْلًا وَلَا يَرِي اللَّهُ مِنْ أَنفُسِنَا حِلَالًا. نَحْنُ نُؤَدِّي ذَالِكَ عَنْكَ الَّذِي وَالْقَاصِي مِنْ أَوْلَادِنَا وَأَهْلِنَا، وَنُشَهِّدُ اللَّهَ بِذَالِكَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا وَأَنْتَ عَلَيْنَا بِهِ شَهِيدٌ؛

پس همگان بگویید: «البته که سخنان تو را شنیده، پیروی می‌کنیم و از آن خشنود و برآن گردن گذاریم و برآن چه

از سوی پروردگار تو در امامت اماممان علیٰ امیرالمؤمنین و دیگر امامان علیهم السلام - از صلب او- به ما ابلاغ کردی، با تو پیمان می‌بندیم؛ پیمانی با دل و با جان و با زبان و دستانمان. با این پیمان زنده‌ایم و با آن خواهیم مرد و با این اعتقاد برانگیخته می‌شویم و هرگز آن را دگرگون نکرده، شک و انکار خواهیم داشت و هرگز از عهد خود برنگشته، پیمان نشکنیم. (ای رسول خدا!) ما را به فرمان خدا پند دادی درباره‌ی علیٰ امیرالمؤمنین و امامان علیهم السلام پس از او، فرزندانت از نسل او، حسن علیه السلام و حسین علیه السلام و پیشوایان پس از آن دو که خداوند بربایشان کرده. اینک برای آنان عهد و پیمان از ما گرفته شد، از دل‌ها و جان‌ها و زبان‌ها و درون‌ها و از دستانمان. هر کس توانست با دست، و گرنه با زبان بیعت نمود. دیگر پیمان خواهیم شکست و خداوند دگرگونی از ما نبیند و از این پس فرمان تو را به نزدیک و دور از فرزندان و خویشان خواهیم رساند و خداوند را برآن گواه گیریم و او برگواهی کافی است و تو نیز بر ما گواه باش».

۱۸- مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَبَايِعُوا اللَّهَ وَبَايِعُونِي وَبَايِعُوا عَلَيْنَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأَئِمَّةَ (مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) كَلِمَةً باقِيَةً. يُهَلِّكُ اللَّهُ مَنْ غَدَرَ وَيَرْحُمُ مَنْ وَفَ، «وَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا»: هان مردمان! آنک با خداوند بیعت کنید و با من پیمان بندید و با علیٰ امیرالمؤمنین و حسن علیه السلام و حسین علیه السلام و با امامان علیهم السلام از نسل آنان که پس از ایشان خواهند بود. امامانی علیهم السلام که فرمانی پایدار در دنیا و آخرت اند. خداوند مکاران راتبه می‌کند و به باوفایان، مهر می‌ورزد؛ و هر کس پیمان شکند، البته به زیان خود گام نهاده و آن که بر عهدهش پابرجا ماند، به زودی خدا او را پاداش بزرگی خواهد داد» (فتح/۱۰).

۱۹- مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا الَّذِي قُلْتُ لَكُمْ وَسَلِّمُوا عَلَىٰ بِإِمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ، وَقُولُوا: «سَمِعْنَا وَأَطْعَنَا غُفرانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ»، وَقُولُوا: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَنَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِي لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ»: هان مردمان! بگویید هر آن چه به شما گفتتم و به علیٰ بالقب امیرالمؤمنین «سلام کنید» و اکنون بگویید: «شنیدیم و فرمان می‌بریم. پروردگارا! آمرزشت خواهیم و به سوی توست بازگشت» (بقره/۲۸۵). و بگویید: «تمام ستایش و سپاس، خدایی راست که ما را به این راه هدایت فرمود و گرنه راه نمی‌یافتیم و البته فرستادگان پروردگارمان به درستی آمده‌اند» (اعراف/۴۳).

۲۰- مَعَاشِرَ النَّاسِ، «مَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ» وَعَلَيْنَا وَالْأَئِمَّةَ الَّذِينَ ذَكَرْتُهُمْ «فَقَدْ فَارَقُوا زَانِيَةً عَظِيمًا»: هان مردمان! «فرمان بردار از خدا و فرستاده ای او» (احزاب/۷۱) و از علیٰ امیرالمؤمنین که نام بردم، «به رستگاری بزرگی دست یافته است» (احزاب/۷۱).

به نظر شما آیا پیامبر ﷺ دربارهٔ نصب حضرت علی علیهم السلام به امامت جامعهٔ اسلامی، پس از خودشان، چیزی را فروگذار نموده‌اند؟

جالب این‌جاست که در میان همین فرمایشات، حضرتشان پیش‌بینی پس از خودشان را نیز به مردم گوشزد می‌کنند:

-**مَاعَشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي «أَئِمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنَصَّرُونَ»**:

هان مردمان! به زودی پس از من امامانی خواهند آمد و «شما را به آتش خواهند خواند. آنان در روز رستاخیز، تنها و بی‌یاور خواهند بود». (قصص/۴۱)

-**مَاعَشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ وَآنَا بَرِيثَانِ مِنْهُمْ؛**

هان مردمان! آگاه باشید که خداوند و من از آنان بیزاریم.

-**مَاعَشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُمْ وَأَنْصَارَهُمْ وَأَتَبَاعَهُمْ وَأَشْيَاعَهُمْ فِي «الدَّرُكِ الْأَكْسَفِ مِنَ النَّارِ» وَ«لَيْسَ مَثَوِي الْمُتَكَبِّرِينَ»**:

هان مردمان! حتماً آنان و یاران و پیروان و تابعانشان «در پست‌ترین جایگاه آتش خواهند بود» (نساء/۱۴۵) و «چه جایگاه بدی است منزل متکبران» (نحل/۲۹).

-**الَا إِنَّهُمْ أَصْحَابُ الصَّحِيفَةِ، فَلَيُنْظُرُ أَحَدُكُمْ فِي صَحِيفَتِهِ!!**

آگاه باشید که ایشان اصحاب صحیفه‌اند، پس باید هر کسی در صحیفه‌اش نظر کند.

-**وَسَيَجْعَلُونَ الْإِمَامَةَ بَعْدِي مُلْكًا وَاغْتِصَابًا، (أَلَا لَعْنَ اللَّهِ الْغَاصِبِينَ الْمُغْتَصِبِينَ) وَعِنْدَهَا سَنَفْرُغُ «لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ» (مَنْ يَفْرُغُ) وَ«يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُواظٌ مِنْ نَارٍ وَنَحَّاسٌ فَلَا تَتَصَرَّرَانِ»**

و به زودی گروهی پس از من، امامت را چپاول کرده، با پادشاهی جایه‌جا کنند. هان! خشم خدا بر غاصبان و چپاول‌گران و البته به زودی «به کار شما، جن و انس» (الرحمن/۳۱) خواهد پرداخت. آن‌که می‌پردازد - عذاب خواهد کرد - و «شعله‌های آتش و مس گداخته بر سر شما ریخته خواهد شد و در آن هنگام هرگز یاری نمی‌شوید» (الرحمن/۳۵).

در این فرازها عبارت «اصحاب صحیفه»، به منزله‌ی یک کد، قابل تأمل است که بحث درباره‌ی آن در این مقال نمی‌گنجد. با توجه به اعتبار حدیث غدیر در بین شیعه و سنی، هر عقل سليم، با مطالعه‌ی این فرازها به راحتی در می‌یابد که مراد از عملیات غدیر، اعلام خلافت حضرت امیر المؤمنین علیهم السلام است و لا غیر.

خدلوند!

مارا از متمسکان به ولایت امیر المؤمنین، علی بن أبي طالب علیهم السلام، قرار بده!

آمین...!